

Atatürk, Cumhuriyet ve Günümüzün Siyasi Görevi

Yıldırım KOÇ

Şimdi "aşağıdan yukarı devrim" zamanı.

Mustafa Kemal Paşa'nın, Sovyet Rusya temsilcileri M. Frunze ve İ. Abilov ile 25.12.1921 günü yaptığı görüşmede Mihail Frunze (1885-1925) şunları söyledi: "*Şimdiki durumda Doğu'daki milli kurtuluşçu-demokratik hareket, ekonomik politikası açısından devlet sosyalizmi yönünde yürüyecektir. Burada hareket aşağıdan yukarı doğru değil de, tersine yukarıdan aşağı doğru olacaktır.*"

Frunze'nin, büyük olasılıkla Lenin'in tespitleri doğrultusunda yaptığı bu değerlendirme daha sonraki yıllarda gerçekleşti. Bu tespit Kemalist Devrim'i anlamada son derece önemlidir. Kurtuluş Savaşı, kitlelerin Mustafa Kemal Paşa'nın ve arkadaşlarının önderliğindeki mücadeleye katılımıyla gerçekleşti. Ancak kurtuluş sonrasında, demokratik devrimde atılan adımlar kitlelerin desteğiyle değil, bazen kitlelerin sessiz tepkisiyle "yukarıdan aşağı doğru" gerçekleştirildi. Demokratik devrimin en önemli unsurlarından biri, insanların kulluktan kurtarılmasıdır. Bu süreç, "yukarıdan aşağı doğru" yaşandı.

Günümüzde Türkiye'nin demokratik devrimine büyük darbeler indiriliyor. Bu darbeleri püskürtecek ve kazanımları daha da geliştirecek bir mücadele zorunlu. Günümüzde, Mustafa Kemal Paşa gibi bir dâhimiz yok. Ancak, 1923-1938 döneminde çok

zayıf olan Türkiye işçi sınıfı günümüzde nicel ve nitelik olarak çok gelişmiş durumda.

Günümüzde, Cumhuriyet'in kazanımlarına ve işçi sınıfının hak ve çıkarlarına yönelik eşzamanlı ve aynı kaynaktan gelen saldırı, "aşağıdan yukarıya doğru" devrimci bir dalga yaratacaktır.

Bu büyük potansiyeli örgütleyip bu amaç doğrultusunda yönlendirmek ise Kemalist Devrim'in Türkiye'ye özgü bir sosyalizm projesi olduğunu kavrayan ve Kemalistlerle bilimsel sosyalistlerin bütünlüğünü savunan güçlü bir siyasi yapılanmanın görevidir.

Geçmişte Cumhuriyet'in kazanımları ve halkın durumu

1923-1938 döneminde Cumhuriyet'in kazanımları ilerliyordu. Halkın refah seviyesi de, 1929 Dünya Buhranı'nın köylülük üzerindeki olumsuz etkisi dışında, yükseliyordu.

1939-1945 yıllarında savaş vardı. İnsanlar savaş nedeniyle yoksullaştı, ancak Cumhuriyet'in kazanımları korundu.

1945-1950 döneminde Cumhuriyet'in kazanımları biraz aşındırıldı; ancak savaş sonrası yıllarda insanların ekonomik sorunları bir ölçüde çözüme kavuşturuldu.

1950-1960 döneminde tarikat ve cemaatlerin gücü ve etkisi arttı, Cumhuriyet'in kazanımlarına ciddi za-

"Mustafa Kemal Paşa'nın, Türkiye'ye özgü bir sosyalizmi, özellikle halkçılık, devletçilik ve devrimcilik anlayışıyla hayata geçirmeye çalıştığını anlamayan bir siyasi hareket, gündemin görevlerini yerine getiremez."

rarlar verildi. Buna karşılık, insanların refah seviyesi ve işçi sınıfının hak ve özgürlükleri arttı. Kitleler, Cumhuriyet'in kazanımlarına gerektiği gibi sahip çıkmadı.

1960'lı ve 1970'li yıllarda da Cumhuriyet'in kazanımları aşındırılırken, insanların refah düzeyi yükseldi, işçi sınıfının hak ve özgürlükleri arttı. Bu dönemde de kitlelerin Cumhuriyet'in kazanımlarına yönelik saldırılar karşısındaki tepkisi çok önemsizdi.

12 Eylül Darbesi sonrasında ve ANAP iktidarında (1983-1991) Cumhuriyet'in kazanımlarına epeyce zarar verildi ve aynı zamanda işçi sınıfının gerçek gelirlerinde önemli düşüşler oldu. Ancak işçi sınıfı, 1989-1992 döneminde bu kayıplarını fazlasıyla telafi edebildi. Hak kayıplarının bir bölümü ise geri alınamadı. Halk kitleleri, ekonomik sorunlarının çözüme kavuşturulduğu süreçte Cumhuriyet'in kazanımlarını pek önemsemedi.

Günümüzde ise Cumhuriyet'in temel kazanımlarına büyük bir saldırı ve işçi sınıfının gerçek gelirlerine ve haklarına yönelik güçlü bir saldırı eşzamanlı ve birbiriyle bağlantılı olarak geliyor. Her iki saldırıyı yapan da Atatürk ve Cumhuriyet düşmanları. Bu saldırı 2024 Mart yerel seçimlerinden sonra daha da şiddetlenecektir.

Cumhuriyet'in kazanımlarına ve işçi sınıfının ekmeğine saldırı

Türkiye, tarihinin en büyük ekonomik krizinin henüz başlarındadır. Siyasi iktidar, 2024 Mart yerel seçimlerine kadar, günü kurtaracak (ve orta ve uzun vadede sorunları iyice büyütecek) adımlar atıyor. Yerel seçimlerden sonra başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi sınıf ve tabakalar için çok hızlı ve kapsamlı bir mutlak yoksullaşma geliyor.

Gerçek gelirlerde büyük düşüş ve demokratik ve sendikalar hak ve özgürlüklere yoğun saldırı, Atatürkçülüğe ve cumhuriyetin temel kazanımlarına

yönelik bir saldırıyla birlikte gerçekleşiyor. Her iki saldırıyı gerçekleştiren de aynı güçler.

Kemalist Devrim, Türkiye'nin en büyük demokratik devrimiydi. Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğindeki Kurtuluş Savaşı'nın ardından Atatürk'ün önderliğindeki demokratik devrimle, insanlar kulluktan kurtuldu, çağdaş bir millet oluşturuldu ve millî kimlikli bir devlet kuruldu. Günümüzde yaşanan ve önümüzdeki dönemde daha da hızlanacak ve derinleşecek olan mutlak yoksullaşma, aynı zamanda, insanları yeniden kullulaştırma, millî bütünlüğünü ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni iyice zayıflatma çabalarıyla birlikte geliyor.

Bu gelişme, Türkiye işçi sınıfının ülkemizde (resmî verilere göre bile) gelir getirici bir işte çalışanların yüzde 70'inden fazlasını oluşturduğu; işçilerin, memurların, sözleşmeli personelin, işsizlerin, işçi/memur emeklilerinin de nüfusun yüzde 80'inden fazlasını meydana getirdiği bir dönemde gerçekleşiyor. Ayrıca insanlar son yıllarda gerek ihtiyaçlarını karşılayabilmek gerekse gerekli/gereksiz birçok tüketim malını satın alabilmek için iyice borçlandı. Mutlak yoksullaşma, insanların hayat standartlarında önemli bir düşüşe neden olacak, onları ellerindeki birçok varlığı satmak zorunda bırakacak.

Ayrıca, günümüz insanının örgün eğitim düzeyi geçmişten çok daha yüksek, Soğuk Savaş döneminin önyargıları büyük ölçüde aşılmış durumda ve insanlar, bilgilenme ve haberleşmede sosyal medyayı çok etkili bir biçimde kullanıyorlar.

Özellikle 2024 Mart yerel seçimlerinden sonra yaşanacak büyük sorunlar, başta işçi sınıfımız olmak üzere, tüm emekçi sınıf ve tabakaları, düzen partilerinin dışında siyasi çözüm arayışlarına daha duyarlı hale getirecek. Türkiye tarihinde ilk kez, emekçi sınıf ve tabakaların büyük bölümü, mevcut düzen dışında seçenekler aramaya mecbur kalacak.

Kitlelerin arayışına yanıt verecek güçlü

bir siyasi seçenек

Kitleler böyle bir arayışa girdiklerinde son derece gerçekçidir. Olmayacak duaya âmin demezler. Onların desteğini ve ardından önderliğini ancak güçlü ve güven veren bir siyasi alternatif kazanabilir. Siyasi ve ideolojik çizgisiyle güven vermeyen ve kitlelerle doğrudan bağı olmayan bir siyasi hareketin öğretmen edasıyla tepeden akıl öğretmeye kalkması hiçbir işe yaramaz.

Günümüzün görevi, bu güçlü ve güven verecek bir siyasi alternatifi yaratılmasıdır. Bu alternatif hem Atatürkçülüğe ve cumhuriyetin değerlerine hem de emekçi sınıf ve tabakaların çıkarlarına sahip çıkmalıdır.

Cumhuriyetin değerlerine sahip çıkış, Mustafa Kemal Paşa'ya, Atatürk'e, Kemalizm'e sahip çıkış demektir. Cumhuriyet, Türkiye'nin millî demokratik devriminin en önemli başarısıdır. Cumhuriyet ile insanlar, padişahın, halifenin, tarikat ve cemaat şeyhlerinin, din adamlarının, aşiret reislerinin, toprak ağalarının kulu olmaktan kurtuldu. Kadınların erkeklerin kulu olmaktan kurtuluşu da Cumhuriyet sayesinde. Demokratik devrimimiz sayesinde Osmanlı'dan devralınan halktan çağdaş bir millet yaratıldı; Emperyalizme karşı bağımsızlığımızı koruyan bir millî devlet kuruldu. Bunlar, Mustafa Kemal Paşa gibi bir dâhinin mucizevi önderliği ve onun önderliğini kabullenen halkımız sayesinde gerçekleştirilebildi.

Türkiye'nin düşmanları, bu süreci birçok siyasi örgüt ve kişiden daha iyi kavradıkları için, Atatürk'e yönelik çok sinsî bir saldırıyı on yıllardır etkili bir biçimde sürdürüyor.

Ne yazık ki, Türkiye ile Sovyet Rusya arasında, Mustafa Kemal Paşa ile Lenin arasında Kurtuluş Savaşı yıllarında başlayan iş birliği ve karşılıklı çıkara dayalı güven, özellikle 1928 yılından sonra yıprandı ve Türkiye sosyalist/komünist hareketi Atatürk'e yönelik olumsuz ve hatta düşmanca bir tavır takındı. Komünist Enternasyonal'in 1928 yılındaki 6. Kongresi'nde Sovyetler Birliği'nin dış politikasına uygun köklü değişiklikler yaşandı ve bu değişiklik Türkiye'ye de yansdı. Bu dönemde başlayan olumsuzluk, gerek 12 Mart 1971 ve özellikle de 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında sosyalistlere yönelik her türlü baskı ve gericiliğin "Atatürkçülük" maskesi arkasında yapılmasıyla daha da pekişti.

Günümüzün görevi, 1927-1928 yıllarında başlayan bu hatalı tavrın ve emperyalistlerin çeşitli girişimlerinin aşılması, Kemalizm'in devrimci gerçek özünün yeniden anlaşılması ve canlandırılması, bağımsız ve demokratik bir Türkiye ve sınıfsız ve sömürsüz bir dünya mücadelesinde, kendisini "Kemalist" ve "bilimsel sosyalist" olarak nitelendirenlerin ortaklığının ve birlikteliğinin sağlanmasıdır. Bu bütünleşme olmadan hem Cumhuriyet'in kazanımlarına hem de insanca yaşama olanaklarına yönelik saldırı püskürtülemez.

Bu dönemin avantajı, Cumhuriyet'in kazanımlarına saldıranlarla, insanların ekmeğine ve haklarına saldıranların aynı olmasıdır. İnsanların ekmeğine yönelik bir saldırı olmasa ve hatta ekmeğe büyüyorsa, insanların büyük çoğunluğunu yalnızca Cumhuriyet'in kazanımlarına sahip çıkmaya ikna edebilmek olanaksızdır.

Her şerde bir hayır vardır. Türkiye tarihinde ilk kez Cumhuriyet'in kazanımlarına ve insanların ekmeğine ve haklarına aynı güçler saldırmakta ve böylece insanları Kemalizm'in ve bilimsel sosyalistlerin amaçları doğrultusunda arayışlara itmektedir.

Tek sorun ve öncelikli görev, arayış içine girmek zorunda kalan bu insanlara güçlü ve güvenilir bir seçenek sunabilmektir.

Türkiye'de Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren bilimsel sosyalistlere yönelen eleştiri ikiliydi. Öncelikli eleştiri, "Rus ajanlığı" idi. İkinci eleştiri, ahlak ve evlilik konusundaydı. Günümüzde Tür-

"Günümüzün görevi, 1927-1928 yıllarında başlayan bu hatalı tavrın ve emperyalistlerin çeşitli girişimlerinin aşılması, kendisini 'Kemalist' ve 'bilimsel sosyalist' olarak nitelendirenlerin ortaklığının ve birlikteliğinin sağlanmasıdır."

kiye'deki sosyalistlerin "önder" kabul ettikleri ve bağımlı oldukları bir başka ülke, komünist partisi veya komünist enternasyonal yoktur; tek vatanları Türkiye'dir. Sosyalistlerin ahlaki ise, çocuklara saldıran gerici güruhla ve televizyon dizilerine yansıyan çarpık ilişkilerle kıyaslanamayacak kadar niteliklidir.

1980'li yıllardan itibaren gündeme getirilen üçüncü eleştiri konusu da bölücülüktür. Sosyalistlerin bir kısmının, emperyalistlerin kuklası, taşeronu ve aleti konumunda olduğu bunca kez kanıtlanmış bir terör örgütünden hâlâ medet ummaları hatası giderek aşılmaktadır. Bölücü terör örgütüyle her türlü doğrudan ve dolaylı ilişkinin kesilmesi, kitlelerin gözünde sosyalistlerin meşruluğunu daha da pekiştirecektir. Gerçek Kemalistlerle diyalog, iş birliği ve güç birliğinin sağlanabilmesi de buna bağlıdır.

Atatürk'e yönelik haksız eleştiriler

Bu konuda diğer sorun, özellikle 1928'den itibaren Atatürk konusunda bilimsel sosyalizmi benimseyenler arasında yaratılan düşmanca tavidir. Bu tavır aşılamadan, Türkiye'nin bugün ihtiyaç duyduğu bütünlük sağlanamaz.

Mustafa Kemal Paşa'nın siyasi çizgisini en iyi kavrayan kişilerden biri, Ukrayna orduları başkomutanı ve Sovyet Rusya'nın temsilcisi olarak Mustafa Kemal Paşa ile görüşen Mihail Frunze'dir.

Mustafa Kemal Paşa, Sovyet Rusya temsilcileri M. Frunze ve İ. Abilov ile, 23 Ağustos - 13 Eylül 1921 günleri gerçekleşen Sakarya Savaşı zaferinden sonra, 25.12.1921 günü yaptığı görüşmede M.Frunze şunları söyledi:

"Son zamanlarda devrimci taktiklerden, bazı evrimci taktiklere geçtik. (...)

"Doğu'ya gelince; Rusya komünistlerinin ve Komintern'in bu yöndeki tavrı tam olarak açık ve berraktır. Ekonomik ve kültürel geri kalmışlıktan

dolayı, komünist devrimin sözünün bile edilemeyeceğini düşünüyoruz. Doğu'da devrimci mücadele yalnızca millî kurtuluşçu ve demokratik mahiyettedir. Biz bütün gücümüzle bu hareketleri destekliyoruz ve desteklemeye devam edeceğiz. Çünkü Doğu'nun emperyalizmden kurtuluşu Batı'da komünist ihtilali hızlandıracaktır. (...) Şimdiki durumda Doğu'daki millî kurtuluşçu-demokratik hareket, ekonomik politikası açısından devlet sosyalizmi yönünde yürüyecektir. Burada hareket aşağıdan yukarı doğru değil de, tersine yukarıdan aşağı doğru olacaktır. Size ve iktidarda bulunan şahsiyetlere bakarak, hemen hepsinin yoksullar sınıfından çıktığı kanaatine varıyorum. Hâkimiyetten söz ederken, sizi -Paşa'yı göz önüne alıyorum ve sizin hiçbir mal ve mülkünüzün olmadığını ve kendi hizmetiniz ve emeğinizle geçindiğinizi biliyorum. Buradan, komünist ihtilal olsa bile sizin hiçbir şey kaybetmeyeceğiniz sonucu çıkmaktadır. Eğer siz kendi politikanızı tam demokratikleşme ve devlet sosyalizmi istikametinde yönlendirirseniz, Batı'da komünist devrimden sonra hiçbir zorluk çekmeden ve kan dökmeden komünist ihtilale dahil olabilirsiniz."

Frunze'nin, çok büyük olasılıkla Lenin'den aldığı talimatla, Türkiye için öngördüğü gelişim çizgisi Kemalist önderliği "burjuva" olarak değerlendirmiyor ve Mustafa Kemal Paşa'nın kafasındaki "devlet sosyalizmi" modeliyle çelişmiyordu. "Millî kurtuluşçu-demokratik hareket" olarak nitelediği devrimci sürecin "aşağıdan yukarı doğru değil de, tersine yukarıdan aşağı doğru olacaktır" biçimindeki tespiti de son derece gerçekçidir.

Mustafa Kemal Paşa'nın halkçılık anlayışı da Frunze'nin öngörülerıyla örtüşüyordu. Mustafa Kemal Paşa'nın Frunze'ye yanıtı da son derece açıktı:

"İnsanın insan tarafından sömürülmesi sistemi ortadan kaldırılmalıdır. (...)

"Birincisi, bizim halk gerek ekonomik gerek kültü-

rel alanda geri kalmıştır. İkincisi; altı yüzyıl boyunca istibdat ile yönetilen halk, bu yönetim şekline alışmış ve onda; sultan hâkimiyetine ve hilafete dair belli bir bağınaz dünya görüşü oluşmuştur. Eğer biz o zamanlar Bolşevik harekâtından yana ajitasyon yapmış olsaydık, dış ve iç düşmanlarımız, ajanları aracılığıyla -ki, aramızda hiç de az değillerdir- aleyhimizde karşı ajitasyona başlardı ve bu suretle verdiğimiz mücadeleyi zayıflatırlardı. Bundan dolayı, bu konuda açık fikir söylemeksizin, iktidarı demokratik ve saf halkçılık ilkeleri esasına göre bu yolda teşkilatlayarak kendi yönetim şeklimizi adım adım Sovyet sistemine yaklaştırdık. Şimdiki yönetim şeklimiz, diğer devletlerde mevcut olan yönetim şekillerinden hiçbirine benzememektedir. Eğer herhangi bir benzerlik söz konusu ise, sadece sizin Sovyetlere benzerlik olabilir. Ben büyük bir memnuniyetle söyleyebilirim ki, iki yıllık mücadelemiz sonucunda, sultanın ve eski yönetim şeklinin etkisi kesin olarak yok olmuştur. (...) Benim, her türlü prensiplerin uygulanması için ortam hazırlanması ve uygun bir zaman seçilmesi

gerektiğine büyük inancım vardır. Zamanından önce yapılan hareketler başarılı olamaz, gericiliği ve karşı hareketi doğurur. Bu nedenle biz politikamızı tutarlı bir biçimde, safha safha bu yönde sürdürüyoruz. (ATABE Atatürk'ün Bütün Eserleri, c.12, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2003;179, 181)

Mustafa Kemal Paşa, Sovyet Rusya temsilcileri M. Frunze ve İ. Abilov'la 25.12.1921 günü yaptığı görüşmede kendi sınıfsal konumlarını şöyle ifade ediyordu: "Çok doğru olarak belirttiğimiz gibi iki üç kişi dışında, iktidarımızın başında bulunan kişilerin hemen hepsi emekçiler arasından çıkmıştır. Ve herhangi bir servete sahip değillerdir. Bundan dolayı elbette bizim korkmamıza ve komünist harekete karşı düşmanca tavır almamıza gerek yoktur." (ATABE, C.12;181)

Bu görüşmeden sonra Mustafa Kemal Paşa'nın Lenin'e 4 Ocak 1922 tarihinde yazdığı mektuptaki şu ifadeler de Cumhuriyet döneminin politikalarının kavranabilmesi açısından son derece önemlidir: "Memleketimizi düşman işgalinden kurtardıktan

sonra, niyetimiz, kamu yararı taşıyan büyük işletmeleri olabildiğince devlet eliyle yönetmek ve böylece, bir büyük kapitalistler sınıfının gelecekte memlekete hâkim olmasının önüne geçmektir.” (ATABE, C.12;211)

Bu değerlendirmeler, günümüzde yaratılması zorunlu olan ittifakın siyasi temelini oluşturmaktadır.

Bu konuda önemli bir tespit, Hikmet Kıvılcımlı'ya aittir.

Türkiye sosyalist/komünist hareketi tarihinde özgün ve saygın bir yeri olan Hikmet Kıvılcımlı, Sosyalist Gazetesi'nin 7 Şubat 1967 günlü ikinci sayısında “Sosyalizm Nedir?” başlıklı yazısında şunları yazıyordu:

“2 – Türkiye’de Milliyetçilik: Sosyalizmdir.

“Türkiye’de de işçi sınıfımızın bayraklaştırdığı birçok Sosyalistler, burjuva aydınları oldular. Daha tipik örnek: Türklere Türkçülüğü öğreten Ziya Gökalp en katıksız burjuva ideoloğu idi. Ömrünün sonunda tüm düşüncelerinin muhasebesini dürüstçe yapar yapmaz, ne buldu? Nice kafasını işletmeyen sağcıya ve şarlatan solcuya (hele Kadroculara) parmak ısırttı: Türkiye’de sosyalizmden başka gerçek milliyetçilik olamayacağını sezdi ve bu doğruyu açıklamakta sakınca görmeyen bir sosyalist olarak öldü.

“Milli Kurtuluş hareketimiz, Mustafa Kemal’in unutulmaz deyişi ile: ‘EMPERYALİZME VE KAPİTALİZME KARŞI’ çıktı. Kapitalizme karşı olan ilericilik: SOSYALİZM’den başka ne olabilirdi? Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne katarılan ilk ‘HALKÇILIK PROGRAMI’ bilinen, Sosyalizm sözcüğünü ‘HALKÇILIK’ diye tercüme etmekten başka bir şey değildi. Kapitalizmin bir başka düşmanı daha vardı. Derebeğilik gericiliği, Kuvayimilliyeci Mustafa Kemal’in Derebeği veya gerici olduğunu kimse iddia edebildi mi? Hayır.

“Türkiye’de Sosyalizm düşmanlığı, Modern Toplum düşmanlığı oldu; ülkemizi dünyanın en geri derebeği artığı durumuna sokmak istedi. O yüzden, Türkiye’de, Babil çağından kalmış Tefeci-Bezirganlığın, Finans-Kapital köleliğine karşı MODERN TOPLUMU savunmak, Tarihin bir cilvesi olarak sosyalistlere düştü. Batıda modern KAPİTALİZM’in gerçekleştirdiği VATANSEVERLİK ve MİLLİYETÇİLİK,

Türkiye’de sosyalistlerin boyunlarına borç oldu ve oluyor.” (Büyük harfler Kıvılcımlı'ya ait.)

Hikmet Kıvılcımlı, Sosyalist Gazetesi'nin 20 Haziran 1967 tarihli 6. sayısında da şunları söylüyordu: (Ozan Sallantı, “Dr.Hikmet Kıvılcımlı ile Konuşma,” s.1): “Vatan Partisi’nin SOSYALİZM anlayışı nedir?

“Bilimsel Sosyalizm Dogmatizm (NASSI KAA-TT’cılık) değildir. Batıda Sosyalizm adı verilen şey Türkiye’de İKİNCİ KUVAYİMİLLİYEÇİLİKTİR.” (Büyük harfler Kıvılcımlı'ya ait.)

Atatürk, çağı kapanmış, tarihin şanlı sayfalarında yerini alarak güncelliğini yitirmiş bir değer değildir. Atatürk’ün o günün yetersiz koşullarında bile, insanın kulluktan kurtulduğu, insanın insanı ezmediği ve sömürmediği bir Türkiye’ye özgü bir sosyalizm girişimidir. Atatürk’ün “arasız devrimler” olarak nitelendirdiği anlayışı, günümüz koşullarında da geçerlidir. Arasız devrimler, bağımsız ve demokratik bir Türkiye’nin yaratılma sürecinde, sosyalizmin ana unsurlarının adım adım hayata geçirilmesi anlamına gelmektedir. Nitekim, Atatürk’ün halkçılık ve devletçilik alanlarında attığı ve attırdığı adımlar, günümüzde kendisini sosyalist olarak nitelendiren devletlerdeki uygulamalardan geri değildir.

Atatürk ile Lenin, Türkiye ile Sovyet Rusya arasında karşılıklı saygıya dayalı iş birliği, 1927-1928 yıllarından itibaren Atatürk’e yönelik haksız suçlamalara dönüştü. Türkiye Cumhuriyeti ile Sovyetler Birliği arasında devletler düzeyinde iş birliği gelişerek devam ederken, Sovyetler Birliği Komünist Partisi’nin kontrolündeki belirli kesimlerin Atatürk’e yönelik saldırıları başladı. 1970’li yıllardan itibaren Türkiye’deki sosyalistlerin Atatürk’ten uzaklaşmalarında bu dönemin bazı Sovyet yazarlarının kitapları etkili oldu. Bunlardan önemli bir örnek, Şnurov’un kitabıdır.

Şnurov’un 1929 yılında yayımlanan ve orijinal adı Türk Proletaryası olan kitabı, dilimize Güneş Bozkaya tarafından çevrildi ve Ant Yayınları tarafından Rozaliyev’in kitabıyla birlikte “Kemalist Devrim ve Türkiye Proletaryası” adıyla 1970 yılı Eylül ayında yayımlandı. Şnurov’un kitabı daha sonra Yar Yayın-

ları tarafından (yine Güneş Bozkaya'nın çevirisiyle) 1973 yılında Türkiye Proletaryası adıyla basıldı. Bu kitap ve benzeri bazı yerli ve yabancı yayınlar, işçi sınıfının durumuna ilişkin gerçekdışı iddialarla, Atatürk düşmanlığına zemin hazırladı. Bu kitaptan bazı bölümler aşağıda sunulmaktadır:

"Devrimin önderi Mustafa Kemal Paşa'ya izafeten 'Kemalist' adı verilen bu Türk millî devrimini, Türkiye'nin millî burjuvazisi, yani tüccar, toprak ağası ve o sırada Türkiye'de çok az sayıda bulunan sanayiciler yönetiyordu." (s.9)

"Millî devrimden yalnız Türk burjuvazisi faydalandı. Burjuvazi ele geçirdiği iktidarı, işçi ve köylü sırtından gelir sağlamak için kullanıyor, işçi sırtından sağladığı kârlarla kendi millî sanayiini kuruyor, emperyalistlerle birleşip devrim eylemine karşı koyuyor. Bu noktada Türk burjuvazisi ile yabancı burjuvazinin çıkarları birleşiyor. Türk burjuvazisi emekçi sınıfının en azılı düşmanıdır, emekçiyi sömürüyor ve işçi ile köylü eylemlerini korkunç bir zulümle bastırmağa çalışıyor. Bunun için Türk proletaryasının önünde, öncelikle çözülmesi gereken en önemli sorun, kendi durumlarını düzeltebilmeleri için, burjuvaziye karşı amansız bir mücadele açıp, gerek emperyalistler gerekse 'öz Türk' burjuvazisi tarafından sömürmelerine son vermek için, emekçi kitlelerini örgütlemektir." (s.10)

"Bugünkü Türk hükümeti elbette bir diktatorya hükümetidir. Çünkü egemen olan Türk burjuvazisi tamamen güçsüzdür ve gelişebilmek için emekçi halkı ezme zorundadır." (s.22)

"Türk burjuvazisi henüz güçsüzdür; gerekli kapital yok. Bu kapitalleri bir araya getirip çoğaltmak lazım. İşte, sermaye artırma yolunda işçi ve köylü-

yü soyuyor, gizlemeye dahi lüzum görmediği bir aç gözlülükle emekçilerin suyunu sıkabildiği kadar sıkıyor." (s.37)

"Kemalist hükümeti fabrika ve tesis sahiplerini korur, çünkü Kemalist olan ticaret burjuvazisi, sermayesini, henüz gelişen sanayi kollarına yatırır." (s.48)

Atatürk'ün hayatta ve yönetimde olduğu dönemde işçi sınıfına sağlanan haklar ve işçilerin gerçek ücretleri, Şnurov'un Türkiye'yi bilmeden ve Sovyetler Birliği'nin dış politikasındaki yeni çizgiye uygun olarak yaptığı yorumlardan çok farklıdır. Ancak bu yorumların 1970'li yıllarda Türkiye'de birçok sosyalisti ve sosyalist örgütlenmeyi etkilediği açıktır. Bu yanlış yaklaşım, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbelerinden sonra "Atatürkçülük" adına sosyalistlere uygulanan zulümle daha da pekişti ve yerleşti.

Mustafa Kemal Paşa'ya "burjuva Kemal" diyen ve düşman kabul eden anlayış değiştirilmediği, Mustafa Kemal Paşa'nın, bağımsız ve Türkiye'ye özgü bir sosyalizmi özellikle halkçılık, devletçilik ve devrimcilik (inkılapçılık, arasız devrimler) anlayışıyla hayata geçirmeye çalıştığı anlaşılmadıkça, cumhuriyetçilik, laiklik ve milliyetçilik anlayışıyla da demokratik devrimin önemli temel taşlarını yerleştirdiği kabul edilmedikçe, bir siyasi hareketin, Türkiye'de gündemimizde olan görevleri yerine getirmesi mümkün değildir.

Türkiye'yi ve Mustafa Kemal Paşa'yı, Şnurov gibi yazarlardan öğrenmeye kalkan ve Atatürk'ü hâlâ sermayedarların kontrolü altındaki bir burjuva olarak düşünenler, günümüzde hayatın dayattığı birleşme ve bütünleşmeye büyük zarar vermektedir.